

для експертно-криміналістичних підрозділів Національної академії внутрішніх справ, 2015. С. 316–320.

2. Ніколайчук Т. В., Біла А. В., Забуга А. В., Ус Д. О., Здор В. М. Особливості судово-почеркознавчої експертизи підписів, виконаних особами різного віку під впливом збиваючих факторів. *Криміналістика і судова експертиза*. 2023. Вип. 68. С. 337-348

3. Ніколайчук Т. В. Основні фактори, що змінюють почерк. *Криміналістика та судова експертиза*. 2013. Вип. 58(2). С. 222-224.

4. Мамчур О. В. Дослідження рукописних записів, що виконані на різних поверхнях при проведенні судово-почеркознавчої експертизи. *Криміналістика і судова експертиза*. 2021. Вип. 66. С. 627-633.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-315-9-50>

БЮДЖЕТНА ТА ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Порхун Віталій Михайлович

*аспірант кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя*

Досвід зарубіжних країн свідчить, що децентралізація сфери публічного адміністрування та створення ефективної системи місцевого самоврядування є необхідною умовою забезпечення добробуту суспільства.

Децентралізація податків та зборів сьогодні є одним з ключових факторів раціонального розподілу і використання бюджетних коштів, а також є показником ефективності у забезпеченні суспільними благами і послугами. Цей процес відбувається не тільки в розвинених країнах і країнах які розвиваються, та й в країнах, які прагнуть стати новими членами ЄС [1, с. 1].

Децентралізоване адміністрування бюджетною сферою характерно для багатьох розвинених країн, що передбачає надання органам місцевого самоврядування права вирішувати низку завдань на місцевому рівні та оптимально забезпечити їх реалізацію необхідними ресурсами.

Врахування зарубіжного досвіду формування доходів місцевих бюджетів, у контексті децентралізації податків та зборів, є найскладнішим, проте й найнеобхіднішим аспектом децентралізації публічної влади взагалом.

У наукових джерелах сутність цього процесу розкривається через розкриття таких детермінант, як:

1) Децентралізація у сфері видатків – факт наділення органів місцевого самоврядування правом на розпоряджатися фінансовими ресурсами, необхідними для їх діяльності, реалізації своїх завдань;

2) Децентралізація у сфері доходів – надання органам місцевого самоврядування права на отримання власних доходів за фіксованим переліком у розмірі (встановленому самостійно), достатньому для їх належної та якісної роботи;

3) Право організаційну самостійність – формування, затвердження, реалізація фінансових планів, кошторисів, бюджетів, звітності і контролю [2, с. 79].

Бюджетну децентралізацію (як процес) можна виміряти кількісно і якісно. Зокрема основним показником бюджетної децентралізації часто вважають співвідношення між місцевими та державними видатками. Це свідчить про фінансову спроможність органів місцевого самоврядування виконувати покладені на них завдання та функції. Наприклад у Данії, Іспанії, Швеції більше 50% всіх витрат припадає на місцеві [2, с. 81].

Також вважається, що прогрес бюджетної децентралізації в країні характеризується питомою вагою видатків місцевих бюджетів у ВВП. Цей показник визначає ту частину суспільного ресурсу, яка розподіляється між представниками місцевого самоврядування. Можна сказати, що при показнику вище 15%, держава має високий рівень децентралізації. В Європі до таких країн відносяться Данія, Швеція, Іспанія, Фінляндія, Нідерланди та Італія. Частка 10-15% – це середній стан децентралізації: Польща, Велика Великобританія, Угорщина, Чехія та Франція. У Словаччині досі відбувається недостатня децентралізація, це такі країни, як Литва, Естонія, Португалія, Греція та Кіпр [2].

Фінансова автономія органу місцевого самоврядування оцінюється як показник частки власних доходів у валовому доході територіальної громади. Право органу місцевого самоврядування встановлювати ставки податку і визначати розмір інших доходів може здійснюватися тільки по відношенню до власних доходів, це право на власну дохідну базу та її адміністрування. Країни, де частка власного доходу в валовому доході територіальної громади становить понад 50% – це Швеція, Данія, Фінляндія, Франція, Люксембург, Кіпр, Австрія, Бельгія, Ірландія, Португалія та інші [2]. Цей показник можна вважати не лише кількісним, але й якісним критерієм бюджетної децентралізації.

Література:

1. Гнидюк І.В. Децентралізація бюджетної системи: досвід Словаччини та перспектива для України *Облік і фінанси*. 2015. № 3 (69). с. 80–87.
2. Демчак Р.І. Формування моделей бюджетної децентралізації: досвід зарубіжних країн *Економічний форум*. 2015. № 3. с. 77–83.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-315-9-51>

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Цибульник Неллі Юріївна

кандидат юридичних наук

Законом України «Про національну безпеку» визначено поняття національної безпеки, відповідно до якого безпека держави розглядається як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. Законом також визначене поняття сектору безпеки та оборони [3].

Важливим аспектом сектору безпеки, а головне, ефективного забезпечення безпеки держави, суспільства та кожного окремо взятого індивіда, є адміністративно-правове регулювання сектору безпеки. Перш за все необхідно з'ясувати поняття адміністративно-правового регулювання сектору безпеки держави.

За визначенням Бейкун А. Л. та Ромашко О. М. поняттям правового регулювання охоплюється законодавчо встановлений механізм функціонування соціальних процесів у державі. Застосування цієї категорії до сектору безпеки і оборони, що включає в себе як коло суб'єктів, що здійснюють захист держави від збройної агресії в різних її формах так і спектр законодавчих актів, що визначають зміст, спрямованість їх діяльності, основні повноваження, права, свободи і обов'язки [1].

Пропонуємо виокремити наступні складові адміністративно-правового регулювання сектору безпеки:

– Нормативно-правова база: закони, підзаконні акти, якими врегульований сектор безпеки держави. Саме нормативна база являє